



Duinbloemen I
1968

edith van leckwijck

standaard galerij oostende
kapellestraat 103 - christinastraat 144
26 juli tot 26 augustus 1975

Edith van Leckwijck



Biografie

Geboren te Antwerpen, op 23 maart 1899.

Ontving tijdens de eerste wereldoorlog lessen van Jules Schmalzigaug en Willem Paerels.

1925-26 volgt lessen bij Floris Jaspers. 1931-32 geeft les in kleurenharmonie in de Vakschool voor Kunstambachten te Antwerpen.

Huwt in 1935 de kunstschilder Heinrich Campendonk die in 1957 overlijdt.

Tijdens de periode 1935-1962 heeft zij haar persoonlijke creativiteit gestaakt.

Onderscheidingen

Gouden medaille stad Oostende, 1969. Werken in talrijke privéverzamelingen in verschillende landen. Verder in de verzameling van de Belgische Staat en in de musea van Antwerpen, Oostende, St.-Niklaas, Brussel, Krefeld, Mülheim-Ruhr, Utrecht en New-Haven (U.S.A.).

Er is in het werk van Edith van Leckwijck een kleurige kinderlijkheid. Het is geen hinderlijke opzettelijkheid : het is geen gevolg van een bewust streven naar een primitieve kleur- en vormgeving ; maar een natuurlijk-kinderlijk beschouwen en vooral herscheppen der dingen. Haar gevoel is van een tedere volheid. En er is meer dan dit. Er is in de kinderlijke en schijnbaar onbewuste eigen aard van dat schilderwerk een geladenheid, een dreiging van leed. Zie b.v. die donkere regen-sneeuw of onweersware wolkenhemelen die over het dorp en het landschap en de simpele lieden drijven. Zie ze hangen boven het hoofd van de in de hemel loerende «Duivenmelker», boven die Bretoense «Bar», boven «Mijn tuin», boven tal van haar werken. Het is mogelijk dat deze schilderes er zich niet van bewust is, maar hier is een naieve ontvankelijkheid in aanvoelen en visie, waarboven de dreiging hangt van dreigend of geleden leed. Dat is de diepere stem van dit werk.

August Van Cauwelaert - juni 1928

Edith van Leckwijck par sa profonde sincérité, sa poésie naïve parfois apparentée à celle du Douanier Rousseau et surtout par la maîtrise dont elle fait preuve, honore son pays et nous a donné, aux Beaux-Arts, un spectacle de haute qualité, très agréable et plein d'intérêt.

Ariel - 1965

Edith van Leckwijcks werk komt, van het eerste begin af, uit de sfeer van het expressionisme : zij was, na haar eerste Haagse leerjaren, leerlinge van Willem Paerels en van Floris Jaspers. Het is een soortgelijke sfeer als die, waaruit Campendonk, het jongste lid van de Blaue Reiter, toen naar voren kwam : de eenvoud van de volkskunst, de sterke kleuren van achter-glas-schilderijen, de primitieve echtheid van het leven der boeren of van volkeren uit verre, oeroude landen waren de bron van inspiratie voor kunstenaars in België, in Duitsland en in Nederland. De serene sfeer van sprookjes, van het volkslied, de blijde eenvoud van een wereld, die nog heel is gebleven, leeft in Edith van Leckwijcks vroege doeken.

Prof. Dr. H.C.L. Jaffé - 1966

Maar bij dit alles is deze schilderes toch vooral zichzelf, een heel eigen verschijning, die iets van het naieve à la Rousseau paart aan een heldere, eenvoudige beeldende lyriek, waarin zij simpele vertrouwde dingen vaak in een fantastische context plaatst, met kleine, raadselachtige gebeurtenissen en aanwezigheden (een op een draad rijdende motorrijder tussen twee rotsen), zonder dat er van een nadrukkelijk surrealisme sprake is. De grondstemming is die van stille verwondering enerzijds en van een in zich laten opkomen van herinneringsbeelden anderzijds, waarin fantasie en werkelijkheid zijn versmolten en het raadselachtige overblijft.

Hans Redeker - 1968

De grootste lof die men een kunstenaar kan toezwaaien is te konstateren dat zijn werk bestand is tegen de tand des tijds. Dit is het geval met Edith van Leckwijck, die, na een onderbreking van bijna dertig jaar, in 1962 het penseel weer ter hand nam. Het is opvallend dat deze vrij lange relâche in haar laatste doeken nauwelijks merkbaar is. Dit pleit alleen voor de konstante waarden in haar werk, gebonden noch aan tijd noch aan topografie.

Reeds van in de aanvang, rond de dertiger jaren, niettegenstaande in nauw en veelvuldig contact met de Vlaamse expressionisten, getuigen haar schilderijen van een persoonlijk talent en van een eigen visie. Zij hebben een ontwapenende charme, deels door de onderwerpen, deels door de serene atmosfeer die zij ademen.

Zij overtuigen door hun onbevangen zeggingskracht en bekoren door hun ongekunstelde eenvoud, waarin droom en poëzie in elkaar verweven zijn.

Haar nostalgie naar verre ruimten, naar exotisme en primitivisme is niets anders dan een afreaktie van een ontvankelijk gemoed en een innerlijk verlangen, gesublimeerd tot een pikurale belevenis, die ons doet denken aan het vers van Apollinaire :

Un tout petit oiseau
Sur l'épaule d'un ange,
Ils chantent la louange
Du gentil Rousseau...

Frank Edebau - 1969

Er zijn verschillende stimulantia aan te wijzen die de schilderes Edith van Leckwijck op haar huidige plaats in de schilderkunst van de Nederlanden hebben gebracht, maar het is toch inzonderheid haar heldere en optimistische verbeelding, die zij trouwens in een geëigende stijl en schilderstaal vertolkt, die haar produktie die artistieke individualiteit schenkt waardoor men haar werk tussen dit van vele kunstenaars onmiddellijk kan herkennen. Een dergelijke indentifikatie betekent een positieve waarde als kunstenaar, en wie de loopbaan van deze artieste overschouwt, weet dat zij steeds op konsekvente wijze alleen naar een innerlijke noodzaak om te scheppen heeft geluisterd.

Onmiskenaar zijn er kunstenaars die, wanneer ze zoals Edith van Leckwijck gedurende een lange periode - voor haar van 1935 tot 1962 - het palet terzijde leggen, de ontstane kloof nooit meer passend kunnen opvullen of overbruggen. Bij deze schilderes zien wij echter het omgekeerde gebeuren. Wanneer ze na haar huwelijk met Heinrich Campendonk in 1935 naar Nederland uitwijkt, omdat haar echtgenoot aan de Rijksakademie van Amsterdam als professor wordt aangesteld, aanvaardt zij zonder aarzelen een voor haar nieuwe levensfunctie die buiten de artistieke creativiteit staat. Wat zij aan niet geringe creatieve determinatie had bereikt wordt afgesloten, maar toch is het duidelijk te zien wanneer de kunstenaar tijdens een verblijf te Oostende in 1962, en mettertijd zou deze stad elk jaar het doel van een lang werkverblijf worden, aarzelend de eerste kleurtekeningen maakt, dat zij over dezelfde geestelijke rijpheid beschikte als op het ogenblik van het stopzetten van haar activiteit. Slechts kort zou de inkubatie zijn om dan weer plots een oeuvre vol mogelijkheden te ontplooiën.

Oostende, de sfeer van een badstad vol artistieke bedrijvigheid en traditie, heeft Edith van Leckwijck een levenskrachtig tonikum geschonken, waardoor haar kunst vrij vlug weer kon openbloeien. Voor de schilderes was hier het juiste levensklimaat aanwezig om haar creatieve arbeid weer aan te vatten, en zo brak spoedig die rijpe levensblijheid weer uit in haar pastels, gouaches en schilderijen. Op dezelfde dag (23 maart 1969) dat ik tot vijftiger werd gepromoveerd, toonde Edith van Leckwijck het wonder als zeventigjarige van een onklusbare levenskracht te getuigen ; van haar fysische konditie, die ze in werkelijkheid gedurende zeven jaar had gesublimeerd in een schilderkunst vol mentale rijkdom, vol van zuivere en ongerepte verbeelding, en waar het bij een kunstenaar uiteindelijk op aan komt, van een artistieke authenticiteit. Dat de stad Oostende haar, zij die te Antwerpen geboren werd, ter gelegenheid van haar 70e verjaardag eerde was een daad van rechtvaardigheid, terwijl voor de schilderes deze gebeurtenis uiteraard een mijlpaal betekende op een weg die naar verdere ontplooiing leidt.

Edith van Leckwijck mag dan een typische vrouwelijke kunst scheppen, en men moet hierbij onmiddellijk de nadruk op haar wezenlijk talent leggen ; zij projekteert in haar werk droom, poëzie en levensvreugde met een intensiteit waardoor haar doeken tevens de mystifikatie worden van een limpiede ontvankelijkheid en van een primitive echtheid. Voor deze schilderes is schilderen een verrassende en oorspronkelijke ervaring die zij in kleur en vorm gaaf wil belijden. Een belijdenis die zij nog lang zou moeten kunnen konkretiseren.

Remi de Cnodder - 1970

Tentoonstellingen

- 1927 Antwerpen, Zaal Renis
- 1927 Antwerpen, Stedelijke Feestzaal
- 1927 Den Haag, Haagse Kunstkring
- 1928 Rotterdam, Toonkamers Eckaert
- 1928 Essen/Ruhr, Dietrich Baedecker Saal
- 1928 Mühlheim/Ruhr, Städtisches Museum
- 1929 Duisburg, Duisburger Museumsverein
- 1929 Wiesbaden, Neues Museum
- 1929 Köln, Galerie Abels
- 1929 Antwerpen, Galerij «Het Kompas»
- 1930 Hamburg, Hamburger Kunstverein
- 1930 Krefeld, Kaiser Wilhelm Museum
- 1931 Antwerpen, Zaal Oor
- 1931 Liège, Salon des Beaux-Arts
- 1932 Gent, Biënnale
- 1932 Rotterdam, Internationale Tentoonstelling
- 1934 Sint-Niklaas-Waas, Stadsmuseum
- 1934 Tournai, Cercle Artistique
- 1934 Antwerpen, Stedelijke Feestzaal tentoonstelling «Moderne Kunst»
- 1934 Sint-Niklaas-Waas, Stadsmuseum (Moderne Kunst)
- 1934 Antwerpen, Quatriennale
- 1934 Venlo, Kunstkring
- 1935 Antwerpen, Zaal Janus
- 1962 Mainz, Gutenberg-Museum («Hinterglasmalerei im 20. Jahrhundert»)
- 1963 Düsseldorf, Galerie Vömel
- 1964 Oostende, Kursaal («Oostende in de Kunst»)
- 1964 Bielefeld, Kunstsalon Otto Fischer
- 1964 Mainz, Institut Français
- 1965 Brussel, Paleis voor Schone Kunsten
- 1965 Verviers, Société Royale des Beaux-Arts
- 1966 Köln, Belgisch Huis
- 1966 Wuppertal, Raumkunst Becher
- 1966 Amsterdam, Galerie d'Eendt
- 1967 Gent, Galerij Kaleidoskoop
- 1968 Antwerpen, B.P. Building
- 1968 Poperinge, Galerij van Steenkiste
- 1968 Middelkerke, Galerij Verdonck
- 1968 Brugge, Brugse Galerie (Kontra Punt)
- 1968 Amsterdam, Galerie d'Eendt
- 1969 Oostende, Atelier

- 1969 Hulst (Ned.),
Boekhandel, Galerie van Geyt
- 1969 Hoogeveen (Ned.),
Cultureel Centrum «De Tamboer»
- 1970 Oostende, Atelier
- 1971 Oostende, Kursaal, «Confrontatie
tentoonstelling religieuze kunst»
- 1973 De Panne, «Tentoonstelling
Religieuze tematiek»
- 1974 Krefeld, Kaiser Wilhelm Museum
- 1974 Antwerpen, Provinciaal Cultureel
Centrum Arenberg

Een verborgen leven ademt in de kleinste toets en stille geluiden beroeren de ernst van een intieme wereld. Een vrouw schildert haar glimlach en haar milde vreugde - en bergt een zwijgzaam verleden achter de sereniteit van het eigen wezen. Een vrouw schildert een ballade voor de mens. Rivieren en schepen, vreemde landschappen en gekleurde ballonnen ontsnappen «en vol d'oiseau» uit de kortstondige aktualiteit in een droomwereld voor volwassenen.

Edith van Leckwijcks aandachtige blik opent twee diepe vensters ; het wijde venster op de Oostendse zee waar zij reeds vele jaren de wind volgt langsheen de golfbreker en het staketsel en de kleurvlekken zoekt op de dijk en tussen de golven, het stille venster naar het verleden, binnen een vertrouwd Amsterdams interieur, met aan de muren de herinnering aan Klee, Jawlensky, de Beierse volkskunst en Heinrich Campendonk. Haar intuïtief exotisme, verwant met der Blaue Reiter en Chagalls «souvenir affectif», overkoepelt een magische natuur, waar de berg, de plant en het dier veilig dicht bij de mens staan.

Een onweerstaanbaar levensgevoel, gebonden aan een naïeve vreugde verklankt de bijzondere poëzie waarvan de kleurige tederheid doorheen het transparante vlak bloeit...

Phil Mertens

Ihre Arbeiten, ihre Bilder sind gekennzeichnet von einem klaren Blick und viel Phantasie, von einem festen Formbewusstsein und einer scheinbar schwebenden Ungewissheit. Da ist der Blumenstrauß vor dem Meer, eine sehr typische Arbeit Edith van Leckwijcks aus der letzten Jahren. Ueberraschend die Hand, die eigentlich nicht die Blumen hält, sondern nur die menschliche Beziehung herstellt. Und damit ist bereits ein wichtiger Punkt ihrer Auseinandersetzung mit der Farbe auf der Leinwand benannt. Sie selbst nennt es bescheiden «Dünenblumen».

Sie malt oft Gestalten vor einem Meer, Sie beschäftigt sich mit Felsen, Bergen, die von Strassen durchkreuzt sind, von Bauern und Wanderer begangen, Sie malt schroffe Felsen am Meer mit einer üppigen Vegetation am Rande, Sie malt Hügel, Berge, Gesteine, Monolithen, mit Treppenaufgängen und Torbogeneingängen, mit frischem Baumgrün und klarem Wasser, es gibt Badende in einer Landschaft ohne Wasser, es gibt auch heitere Farben, es gibt Formen und Themen mit einer Kirche, mit einem Kalvarienberg im Wasser, mit Segelboten und riesigen aufgetürmten Steinen, Sie hat eine gehäufte Anzahl von Köpfen wie Masken auf einen runden Tisch formiert, zusammen mit Handschuhen wie Händen.

Sie sind alles zusammen, um auf den Hintergrund des menschliches Daseins zu stossen ; um Natur und Mensch, Naturgewalten und menschliches Vermögen und Nicht-Vermögen in Beziehungen zueinander zu bringen, auf eine Weise, die niemand sonst zu eigen ist, ausser Edith van Leckwijck. Ihre Bilder haben etwas von einer unbekümmerten malerischen Impression, aber die Komposition ist doch zu streng und möchte Sie aus der Verhaftung an die Impressionisten befreien.

Eher würde ich Sie in die Kategorie einer modernen Mystik einreihen. Sie hat etwas von Breughel und Hieronymus Bosch, von Vlaminck und Permeke, von Masereel und Ensor. Sie hat auch Beziehungen zu den sogenannten Naiven, ausgehend vom Quellgebiet Henri Rousseau.

Dr. Paul Wember - 1974

Conservator Kaiser Wilhelm Museum, Krefeld.